

Af **Marie Martinussen**, Forsker ved Aalborg
Universitet for Læring og Filosofi

Vidensamarbejde

- Når universitet og konsulenthus
laver ting sammen

VILLA VENIRE

Mødet

Det var ved et tilfælde da jeg vinteren 2014 åbnede en mail om et fyraftensmøde i Villa Venire. På Villa Venires hjemmeside faldt jeg over Simulatorhallen, som med ét vækkede interessen for – ikke kun fyraftensmødet – men for Villa Venire som organisation. En organisation der, i modsætning til mange andre, i deres konsulentpraksis er i en bevidst relation til, og gør brug af materialiteter. Materialiteter forstået som både arkitektur, rum og artefakter – kort sagt, de ting vi bevæger os rundt i og omgiver os med i verden.

På det første møde med Thorkild Olsen (direktør i Villa Venire) var et studiebesøg i villaens Simulatorhal på dagsordenen. Denne ændrede sig imidlertid, og en anden dagsorden om viden og samarbejde fik hurtigt greb i os begge. Denne drejning var en overraskende, men i særdeleshed spændende retning og udvikling. Thorkild havde åbenbart (måske?) andre tanker med mig og Aalborg Universitet. Thorkild ville gerne have evidensbaseret Simulatorhallen og få produceret viden om effekterne af Simulatorhallen. Hvad virker og hvorfor virker det? Jeg var, og er, interesseret i at få indblik i hvordan og med hvilke materielle virkemidler Villa Venires konsulentpraksis får sat lære- og forandringsprocesser i gang. Her mere specifikt med fokus på relationen mellem mennesker og materialitet; på

materialiteters kraft og effekt i og gennem lære-, interventions- og forandringsprocesser.

I mine øjne har Villa Venire med simulatorhallen grebet en ny trend inden for læringsforskning der spiller på, og tillægger nogle andre og nye elementer betydning for hvordan mennesker lærer og er til i verden på. Dette perspektiv tager udgangspunkt i en ny strømning inden for læringsforskningsfeltet med begreber og teorier som i stedet for at se på materialitet som noget bagvedliggende i og for læreprocesser og -praksisser, giver materialiteter en plads i forgrunden og som en kraft eller energi, der har betydning for og indvirker på læringspraksisser. Denne materialitetsteoretiske trend udfordrer de eksisterende teorier og tænkemåder inden for læringsforskning, hvor materielle artefakter ofte opfattes som redskaber som mennesker bruger, eller som objekter for udforskning. De nye perspektiver på læring og læreprocesser inkluderer på denne måde materialiteten og teknologier som medkonstituerende for lære- og forandringsprocesser. Dette har Villa Venire fanget.

Samproduktion

Der var et match og på mødet fik vi etableret det vi blev enige om at kalde et vidensamarbejde, som i udgangspunktet er tænkt som en løbende dialog med muligheder for at stille nye spørgsmål, dels til praksis, dels til et løbende produceret analysearbejde. Samarbejdet udspringer af en fælles

interesse i at få skabt viden om – dels Villa Venire og simulatorhallen som koncept, fænomen og som (materialiseret) praksis – dels en interesse for hvad et vidensamarbejde mellem et konsulenthus og et universitet kan kaste af sig af ny viden og erfaring – og i forlængelse viden om et sådan samarbejdes muligheder for videns- og værdiskabelse.

Vidensamarbejdet, tænker vi, er et eksempel på hvordan fremtidens universitet etablerer måder at skabe kollaboration mellem universitet og erhvervsliv på. Det handler om at få skabt nye co/duo-praksisser som udvikles i fællesskab. Sammen skal vi finde måder at udfordre og udvikle eksisterende vidensformer og -praksisser på.

Vidensamarbejdet handler ikke om at skulle handle, tænke eller arbejde på samme måde: forskeren skal ikke være konsulent og konsulenten skal ikke være forsker. Forskeren er ikke den der "ved mere" end konsulenthuset, men det er i samarbejde og i samproduktion af viden at der kan skabes værdi for både forsker og konsulent. Det handler på denne måde om for begge parter at holde fast i sit (er)hverv og i sin professions muligheder og begrænsninger.

Vidensamarbejdet er en indstilling, en måde at kigge på hinanden på, en måde at tænke om og tale med hinanden på. Kort sagt, handler det om at opbygge en samarbejdsrelation til hinanden – en relation mellem forsker og de(t) studerede,

der på forskellige måder er et (op)brud med den mere traditionelle tilgang til at tænke om og producere viden som forsker.

Videnskrydsninger

En klassisk diskussion inden for læringsforskning går på, om forskningen bør rette sig mod en beskrivelse og analyse af hvordan læringspraktiske forhold er – eller om forskningen snarere bør rette sig mod anvendelse og dermed forbedring af læringspraksissen. Callewaert (2007) og Grue-Sørensen (1974) understreger forskellighederne mellem læringsforskningens foreskrivende og beskrivende sider, hvor det betones at læringsteori hverken behøver, eller kan have en umiddelbar anvendelighed for de mennesker der er ude i den praktiske verden.

Fra en anden position siger Broady at læringsforskningen BÅDE er en foreskrivende disciplin der skal sige noget om hvordan praksis bør være, OG er en teoretisk disciplin og en videnskab der skal kunne svare på hvorfor praksis er på en bestemt måde.

Broady ser umiddelbart ikke problemer i krydsningerne i og af vidensformer og forskningsmåder. Han giver udtryk for at den videnskabelige teori og måden at bedrive videnskabeligt arbejde, skal sigte efter en såkaldt "best practice" hvor forskerne anviser hvordan praktikere og politikere på forskellige niveauer i samfundet skal træffe deres beslutninger på baggrund af videnskabens teorier.

Disse forskellige positioner mellem at betragte viden og videnskab som foreskrivende vs. beskrivende, kan siges at være blevet mindre tydelig og stabil i dag, og dermed vanskeligere at opretholde. Opretholdelsen af denne distinktion er ikke interessant i et vidensamarbejde, i og med, at der fortløbende er overlap mellem de beskrivende og foreskrivende perspektiver. Vi tror på, at disse to verdener hverken er eller kan holdes adskilt.

Vi vil derimod være opmærksomme på viden og dens værdi, mens opdelingen i viden og vidensformer i stedet betragtes som et kontinuum med poler hvorimellem viden er udspændt og bevæger sig. I vidensamarbejdet skal der løbende ske gensidige påvirkninger mellem teorier for og om praksis, og på denne måde forandre praksis, læringsteorier herom og de indgroede kategorier heri løbende.

Løsningen er ikke at opgive sondringen mellem foreskrivende og beskrivende perspektiver, men snarere at fastholde dem som en grundlæggende sondring/distinktion, men som med tiden underlægges nye praksisser, diskurser, teorier og samfundsmæssige trends og dermed nye betingelser. Vores pointe er, at den praktiske anvendelse af teoretisk videnskabelig viden allerede foregår. Det er ikke et enten eller – foreskrive eller beskrive – men man kan og skal undersøge forholdet imellem de to forskellige poler. Dette er hvad vi vil forsøge at praktisere og udforske i vores fælles

vidensamarbejde. Dette ved at holde sig for øje i det videnskabelige og i det praktiske arbejde, hvilke grundlæggende perspektiver og erkendelsesinteresser man bygger sine egne og andres undersøgelser og antagelser på.

Definitionsagt

Definitionsagt handler om hvem der må sige hvad og hvad der er "rigtigt" og "forkert"! Det er forskeren der ofte har definitionsmagten over hvad der er den rigtige måde at tænke om forskellige situationer, og hvad der er rigtigt og/eller forkert at gøre når man står over for et bestemt problem (Bodil Øster). Forsker og konsulent har typisk forskellige dagsordener, hvor konsulentprojektet er underlagt forskningsprojektets dagsorden. I et vidensamarbejde er dominansen af forskningens logikker og teorier, som man ikke undervejs har kunnet stille spørgsmålstejn ved, ovre.

Traditionelt har forskeren retten til at definere virkeligheden. Dette sker på subtile måder i forskningsprocessen (Peter Ø tekst, s. 541). Den forskningsmæssige tilknytning er med til at påvirke og forme konsulentprojekter og -praksisser. Forskernes arbejde har betydning både i forhold til at beskrive hvad der finder sted, og i forhold til hvordan dette evalueres. I den forstand har forskernes definitioner og tale en noget uklar og tendentielt usikkerhedsskabende betydning for alle implicerede. De fleste forskere ved godt at

der er tale om en eller anden betydning og påvirkning, men de ved sjældent mere præcist hvilken betydning og hvilken påvirkning. Og selvom forskerne kan bestræbe sig på at indfange og respektere et bruger- eller deltagerperspektiv, vil de fortsat og under alle omstændigheder sidde tilbage med en væsentlig definitionsmagt. I vidensamarbejdet er ambitionen hverken at indtage bruger- eller deltagerperspektiv – men derimod at få etableret et sam-perspektiv, hvor begge parter har og får beskrevet, defineret og evalueret, dels praksis, dels teorier og viden herom.

Målet

Der er derfor gode grunde til at lave analyser af hvordan nye dominerende teorier, begreber og opfattelser sætter sig igennem inden for forskellige grene af forskningsverdenen, og samtidig holde sig for øje, hvad der sker uden for forskningsverdenen. Det er præcis det, som vi ser muligt at gøre i et vidensamarbejde og i et sam-perspektiv, hvor man ikke betragter disse to verdener som adskilte og upåvirket af hinanden.

Pointen er her, at den praktiske anvendelse af teoretisk viden udspiller sig hele tiden, og at den teoretiske brug af praktiske logikker allerede foregår. Det er ikke et enten eller når man skal producere viden om praksis – foreskrive eller beskrive – men det er i vores vidensamarbejde vigtigt at få vurderet værdien af denne viden.